

Länsstyrelsen i Gävleborgs län
801 70 GÄVLE

Hemställan om fortsatt utökad strandskydd för Engesbergs fritidsområde

Norrlandets Byalag hemställer att Länsstyrelsen beslutar om att utökad strandskydd, till 300 meter från strandlinjen, enligt 7 kap. 14 § miljöbalken ska fortsätta att gälla för Engesbergs fritidsområde även efter innevarande års utgång.

Bakgrund

För hela Bottenhavskusten i Gävle kommun gäller nu utökad strandskydd. Genom beslut den 3 december 2013 beslutade Länsstyrelsen att utökad strandskydd endast ska gälla för 11 utpekade områden efter utgången av 2014. Engesbergs fritidsområde är inte något av de utpekade områdena och kommer således inte att omfattas av utökad strandskydd efter årets utgång om inte Länsstyrelsen särskilt beslutar om det. Länsstyrelsens beslut från december innehåller endast motiveringar för att utökad strandskydd ska gälla inom vissa områden och således inget resonemang om varför utökad strandskydd efter årets utgång inte ska gälla i Engesbergsområdet.

Tillämpliga bestämmelser

Strandskyddsreglernas centrala ändamål är att trygga allmänhetens friluftsliv vid stränderna (7 kap. 13 § 1 st. första punkten MBL och Norstedts juridik, Zeteo, kommentar till strandskyddsreglerna). I Miljöbalkens förarbeten nämns som skäl för utvidgat strandskydd bl.a. att området är ett riksintresseområde. Vidare nämns kust och skärgårdsområden som inte redan förlorat i betydelse på grund av exploatering, välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud samt tätortsnära strövområden (prop. 2008/09:119, s. 99). Förarbetena anger vidare att det ska vara fråga om ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd (prop. 2008/09:119, s. 38). Miljöbalken lägger också stor vikt vid en ändamålsenlig användning av naturresurser. Miljöbalkens 3 kap. 6§ lyder: ”Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till

friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter eller i närheten av tätorter skall särskilt beaktas. Områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.”

Omständigheterna

Engesbergs fritidsområde ligger endast en dryg mil från Gävle centrum och används flitigt av en bred allmänhet från Gävle och av besökande från andra orter; någon motsvarighet till Engesbergsområdet finns inte i närheten av Gävle. Inom området finns camping, bad, café, kulturscen och det utnyttjas också flitigt för fritidsaktiviteter av olika slag. Många strövar i naturen eller har picknick och grillar vid stranden. Campingen är välbesökt och populär. Såväl campingen som fritidsområdet i övrigt nyttjas i hög grad av människor med begränsade ekonomiska resurser och som uppskattar enkelheten och möjligheten till en naturupplevelse. En betydande andel av campingens gäster tältar. Området utgör en väl fungerande enhet för rekreation som utnyttjas av många kommuninvånare och besökare till kommunen.

Norrlandet är vidare av riksintresse för kulturmiljövården. Inom Engesbergsområdet är såväl byggnader som tomt och park samt angränsande skogsmark bedömd som kulturhistoriskt värdefull.

Vi vill här citera Läns museets yttrande över förslaget till översiktplan för Norrlandet (2010-08-03, dnr. 08KS195-502):

”När det gäller området kring Engesberg anser läns museet fortfarande att ny bostadsbebyggelse här är olämpligt. Solviksvägen är ett av få områden på Norrlandet där det tidiga 1900-talets landskap kan upplevas på plats. Sommarvillorna som vänder sig mot vattnet är bland de bäst bevarade och skogen som tidigare tog vid ovanför sommarvillabebyggelsen längs hela kusten finns ännu kvar. Ny bostadsbebyggelse inom området skulle därför för alltid utplåna platsens karaktär. Utöver sommarvillorna har även den övriga bebyggelsen höga kulturmiljövården. Därför anser läns museet att Engesbergsområdet i stället bör tas tillvara som en resurs för besöksnäringen.”

Att Engesbergsområdet är värdefullt som fritidsområdet hänger samman med dess naturvården. I den föreslagna detaljplanen för området anges under rubriken ”Natur” (s. 6) följande: ”Mot Ryssängen och ned mot Solviksvägen finns ett skogsparti med äldre tallar och lövträd med vissa

naturvärden och mycket stort värde för landskapsbilden och områdets värde som rekreations- och friluftsområde.”

I det här sammanhanget vill vi också citera från Byalagets eget yttrande över förslaget till översiktplan (2010-07-28, dnr. 08KS195-355):
”Området kring Engesberg utgör dessutom ett särskilt intressant landskap, där landskapets struktur inte bör förändras. De historiska spåren är särskilt starka och relationen mellan bebyggelse och obebyggda områden, såväl odlade som parkliknande och mer vilda är mycket bevarandevärd. Området är utpekade som särskilt värdefullt naturområde i planförslaget (N.25). Även av dessa skäl är det orimligt att bebygga området.”

Byalagets framställan

Byalaget, som inte beretts tillfälle att yttra sig inför Länsstyrelsens beslut i december 2013, vill anföra följande. Engesbergs fritidsområde är för närvarande helt tillgängligt för allmänheten; enligt Byalagets bedömning begränsas tillträdet inte av allemansrätten eftersom ingen bor inom området. För att säkerställa strandskyddets syfte, allmänhetens tillträde till fritidsområdet, är det nödvändigt med en fortsatt utvidgning av strandskyddets omfattning. Det är av största vikt att denna möjlighet för allmänhetens tillträde inte begränsas.

Miljöbalken kan alltså sägas inte bara möjliggöra utan kräva ett utvidgat strandskydd för Engesbergs fritidsområde. Är det inte motiverat med utökat strandskydd i Engesbergsområdet är det svårt att förstå att det kan vara det någonstans. De områden som pekas ut i Länsstyrelsens beslut från december 2013 kan inte sägas vara mer angelägna.

Bönan den 13 februari 2014

För Norrlandets Byalag

Lars Berglund

Gustaf Sjöberg